

Schillerfesten.

Lydskland har paa en værdig Maade fejret en af sine største Digteres Secularfest. Den 10de Nooember 1759 fødtes i den lille Landsby Marbach i Neckardalen et Barn af fattige og uanseete Forældre, og til Minde om denne Begivenhed fæpnedes den 10de Nooember 1859 alle tydske Stæder om at hædre dette Barn, „Wallensteins“ og „Wilhelm Tells“ Forfatter. Denne Fest var ikke Diebliffets Værk, Lydskland har alt længe truffet Forberedelser dertil. Trods alle de politiske Storme i Aaret 1849 høitideligholdt det den 28de August Gøthes Jubelfest; man skjødte hans hæderkronede Ben og Medbeiler den samme Hylning, og Begeistring har om muligt været endnu større, end for ti Aar siden. Fra Rhinen til Weichsel og fra Tjersjøen til Alperne har den ubetydeligste Stad fejret sin Fest, og selv i Landsbyerne, hvor saa mange af Digterens Sange lyde fra Bøndernes Læber, have de søgt at lægge deres Taknemmelighed for Dagen. Man kan paastaae, at ikke blot fra den ene Ende af Lydskland til den anden, men overalt i Verden har den 10de Nooember været helliget Mindet om Frihedens og den ideale Skjønheds ædle Digter.

Man antager jo, at de materielle Interesser i vor Tidsalder spille en overveiende Rolle; det er derfor et velgjørende Syn, at see saamange Millioner Mennesker forenede for at hædre en af det aandelige Pros Selte, og vort Fædreland, paa hvis Literatur Schiller har øvet en ikke uvæsentlig Indflydelse og som har havt den Ære at understøtte denne Digter, da Næringsforger nedtrykte ham, kan ikke nægte denne Fest sin Deeltagelse. Hvilken Betydning Digtekunsten har i Livet, har Schiller selv bedst udtalt, naar han siger: „Poesien kan blive for Mennesket, hvad Kjærligheden er for Helten. Den kan opdrage ham til Helt, vække hans Daadlyst og skjænke ham Kraft til at blive, hvad han bør være“. Enhver, der troer, at Digtekunsten virkelig besidder en sli Magt, vil sikkert billige, at vi ogsaa i dette Diebliff hellige Schillers Digtervirksomhed nogle Linier.

I det bekkedne Huus, der findes midt paa nedenstaaende Afbildning, tilbragte Friedrich Schiller Barndomsaarene, men sin første Underviisning nød han af Præsten Phil. Ulrich Moser i den for sin yndige Beslgenhed ved Floden Nems bekjendte lille By Pösch. I Aaret 1768 flyttede Schillers Fader, der var Officeer i württembergsk Tjeneste, til Ludwigsburg, og i denne Stad skrev vor Schiller det første Digt: En Nytaarslyskunstning til hans Forældre, som imidlertid er gaaet tabt. Hertugen af Württemberg, der havde stiftet et Militairakademi, tilbød Schillers Fader, at optage Sønnen uden Betaling, et Tilbud, der vel modtoges, men ikke med Glæde, da han ønskede, at Sønnen skulde studere Theologi. Han blev optagen paa dette Akademi den 17de Januar 1773, og medens han

her nød Underviisning i Latin, Græsk, Historie, Geographi og Mathematik, beskæftigede han sig i sin fritid med Poesien, især med Læsningen af Klopstocks Messias, Virgil og Luthers Psalmer, der begejstrede ham til selv at skrive et religiøst Digt: „Moses“, som dog heller ikke er blevet opbevaret. I Vinteren 1779 besøgte Gøthe og Hertugen af Weimar dette Akademi. Paa Schiller, der nys havde læst „Göz von Berlichingen“, gjorde Gøthes imponerende Skikkelse et dybt Indtryk, uden at denne havde nogen Anelse om, at han var Sjensstanden for et ungt Menneskes Beundring, med hvem han engang i Tiden skulde slutte et saa fortroligt Venstabs. I Aaret 1780 fuldendte han sit første dramatiske Arbejde: „Røverne“. Dette Stykke blev ikke skrevet i en ordnet Rækkefølge, men snart udlæste han en Monolog, snart en Scene. Da Akademiets Elever kun turde have Lys visse Timer om Aftenen, lod Schiller ofte, som om han var syg, for at kunne

arbejde paa sit Stykke ved Lampens Skin paa Syggestuen. Undertiden traadte Hertugen selv ind i Salen, og saa forvandt „Røverne“ hurtigt under Bordet og gav Plads for en videnskabelig Bog. Hver Gang en ny Scene var færdig, blev den oplæst for Kammeraterne, der hyste den med Jubel.

Efterat Schiller havde forladt Akademiet, blev han ansat som Underlæge ved et Grenadeerregiment; men denne Stilling tilfredsstillede ham slet ikke, nægtet hans Embedsforretninger levede ham megen Tid til at beskæftige sig med Digtekunsten. Han redigerede en lille Avis og lagde den sidste Haand paa „Røverne“. Dette Stykke udkom i Aaret 1781 og vakte overordentlig stor Opsigt. Det blev først opført i Mannheim og gik snart derfra over paa de andre tydske Skuepladse. Schiller kunde ikke modstaae den Frielse selv at være tilstede ved Opførelsen. Han begav sig uden Permission til Mannheim, men maatte bøde haardt for denne Udflygt. Ved sin Tilbagekomst til Stuttgart blev han dømt til fjorten Dages Fængsel, og Hertug Carl, der ikke synes at have været nogen Ven af den ædle Skjædekonst, forbød ham ikke blot „aldrig mere at skrive Comedier eller saadan Noget“, men ogsaa at afholde sig fra „ethvert Samkvem med Ubladet“. Da Hertugen endog nægtede at modtage et Brevskrift, som Schiller tilfillede ham for at faae dette Forbud ophævet, flygtede han til Mannheim.

Medens Schiller sad i Fængslet i Stuttgart, udfastede han Planen til „Kabale og Kjærlighed“ og til „Fiesco“. Om og hvorvidt württembergiske Personer og Forhold ere benyttede i „Kabale og Kjærlighed“, skulle vi lade henstaae uskjørt; men umiskjendeligt er det, at dette Stykke har en social Braad. De slette Charakterer ere ligesom i „Røverne“ tegnede med altfor sorte Farver, og Sproget er hist og her lidt soulfigt. „Fiesco“ havde den Skjæbne, at Theaterdirecteuren i Mannheim først forkastede det; senere blev det dog opført, men modtaget med Kulde. I Honorar for Udgivelsen fik Schiller elleve Louis'd'orer. „Fiesco“ vidnede om et aabenbart Fremstridt. Helten bevæger sig paa et historisk Grundlag, og man kan see, hvorledes Forfatteren har forstaaet at begrænse den abstracte Idealisme; ved Siden af Helten staaer en heel Række med Dygtighed tegnede Charakterer, medens den hele Composition er ganske anderledes gjennemtaant, end i „Røverne“.

Det næste Arbejde, hvormed Schiller beskæftigede sig, var „Don Carlos“. Det eiendommelige historiske Standpunkt, hvorpaa han stod, aabenbarer sig maaskee bedst i dette Stykke; for at accentuere Frihedsmomentet taber Forfatteren ofte Nødvendigheden af Syne. „Den historiske Sandhed er ham af mindre Bigtighed, end den filosofiske og kunstneriske Sandhed, der skal udfylde Romanen“. „Don Carlos“ er det Verdensborgerliges Tragedie, de kosmopolitiske Anders

Det Huus i Marbach, hvori Schiller blev født.